www.turkishstudies.net/social

Turkish Studies - Social Sciences

eISSN: 2667-5617

Research Article / Araştırma Makalesi

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

Sponsored by IBU

Kadına Yönelik Şiddetin Türkiye'deki Yüzü: Son 10 Yılda Basına Yansıyan 10 Şiddet Olayı

The Face Of Violence Against Woman In Turkey: 10 Acts Of Violence Reflected In The Press In Last 10 Years

Aslı Yayak*

Abstract: Violence, which has physical, psychological, sexual and economic dimensions, continues to be an important social problem. Sexism-based violence that is applied to women only because they are women is considered as violence against women. The ultimate level of violence against women is women's murders. The end of violence may end with murder and thus death. Femicides have reached a record level by increasing 1400% in the last 7 years in our country. As data on violence against women are not collected in a single center, it is very difficult to reach exact figures. However, it is a fact that these numbers increase year by year based on data collected by official authorities such as different non-governmental organizations, women's platforms and the Ministry of Interior. In addition, many women may be exposed to impositions such as threats, intimidation and sexual violence before they become victims of murder. In this research, the women who lost their lives due to violence and whose stories were reflected in the press were examined. For this purpose, the 10 femicide cases, one out of every 2878 cases between 2010-2019 were evaluated and interpreted. The main criterion in selecting the sample cases in that they made an overwhelming impression within the year and thus were reflected to printed media. The research design of the research is a case study, since the news about violence against woman that reflected on the printed media are examined. In the research, document analysis that is one of the qualitative research methods, was used. In this research that femicide cases were examined, the clearest result was the increasing dose of violence against women. We need an all-out struggle to reduce/prevent violence against women. This can be started primarily by ensuring social and institutional cooperation. Penalty of violence and murder crimes can be increased with legal regulations. By removing the good conduct time for these crimes, deterrence can be achieved. While strengthening the legal basis is a strong argument in combating these crimes, it is not sufficient alone. In order to change the traditional perception of gender and the sense of honor of the society, raising awareness among individuals about gender and gender equality from the primary class will be the shortest way to get to the root of the problem.

Structured Abstract: Introduction: Violence against woman is a subject that has been dealt with and studied by many different disciplines in recent years, and its importance has been increasing day by day. It has serious long-term effects on individuals in terms of both its prevalence in societies and its results. This is why the World Health Organization recognized violence against woman as a "priority" health issue in 2002. In the Declaration on the Elimination of Violence Against Women, issued by the United Nations General Assembly in 1993, violence against women is defined as "any act of gender-based violence that results in, or is likely to result in, physical, sexual or psychological harm or suffering to women, including threats of such

* Dr. Öğr. Üyesi, Bursa Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü
Assistant Professor, Bursa Technical University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Psychology Department
ORCID 0000-0002-1112-5103
asli.yayak@btu.edu.tr

Cite as/ Atıf: Yayak, A. (2020). Kadına yönelik şiddetin Türkiye'deki yüzü: son 10 yılda basına yansıyan 10 şiddet olayı, *Turkish Studies - Social*, 15(5), 2739-2755. <https://dx.doi.org/10.47356/TurkishStudies.41895>

Received/Geliş: 23 February/Şubat 2020

Checked by plagiarism software

Accepted/Kabul: 20 August/Ağustos 2020

Published/Yayın: 30 August/Ağustos 2020

Copyright © INTAC LTD, Turkey

CC BY-NC 4.0

acts, coercion or arbitrary deprivation of liberty, whether occurring in public or in private life.” (Article 1). The second article of the same declaration explained which acts fall within the scope of violence against women. According to the article, those are; physical, sexual and psychological violence occurring in the family, including battering, sexual abuse of female children in the household, dowry-related violence, marital rape, female genital mutilation and other traditional practices harmful to women, non-spousal violence and violence related to exploitation; physical, sexual and psychological violence occurring within the general community, including rape, sexual abuse, sexual harassment and intimidation at work, in educational institutions and elsewhere, trafficking in women and forced prostitution; physical, sexual and psychological violence perpetrated or condoned by the State, wherever it occurs.

Method

In this study, the examples of violence against women, which constitute a large part of violent incidents, reflected in the press in our country in the last 10 years, are discussed and evaluated. For this purpose, 10 case presentations were made, one each year out of a total of 2878 cases that result in death as a result of violence against women in the 10-year period covering the years 2010-2019. The design of the research is a case study, since the news reflected in the printed media on violence against women are examined. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the study. Document analysis is a systematic process used to review or evaluate both printed and electronic material.

Findings

In our country where at least one woman is killed almost every day and the issue is rapidly dropping from the agenda as the third page news, it is unfortunately quite difficult to reach official data on violence against women. Due to the non-transparent attitudes of the institutions, some non-governmental organizations and woman platforms took action in order to collect data and create a database. The data collected since 2010, taking into account the data on violence against women reflected in the media and recorded by the independent communication network, is shared with the public by kadincinayetler.org.

The 10 case examples discussed in the study were only taken from the news reflected in the printed media, and the evaluation of information such as the information about the perpetrators and the victims, way of being of the events, the social dynamics under the events and the developments after the violence could only be made through the news. In other saying; since official documents such as police file, prosecution indictment, court records cannot be reached, it should be kept in mind that the facts of the events reflected in the press may be incomplete/erroneous.

Considering the violence against women between the years 2010-2019; it is seen that there are different dynamics such as morals-honor motive, defamation of family honor, jealousy and outbursts of anger, transphobia-based hatred, resistance to rape, desire of women for separation from their spouses/lovers, violence, aggression and threat. The perpetrators of the incidents can be family members (brother, spouse, ex-wife, brother-in-law), as well as the lover, neighbor, boss and a stranger that the victim does not know. Looking at the way the events occur; it is striking that many different methods are used, such as injuring with sharp objects, hitting with a firearm, beating, strangulation, burning, and throwing from high. The most important finding that draws attention is that violence against women has made a big leap forward from 2017 to 2018. The number of cases, which remained relatively stable until 2018, showed a steep climb in 2018.

Conclusion

In this study, in which femicide which is the last link of violence against women is dealt with through document analysis, it is the clearest conclusion reached that the dose of violence has gradually increased. Although all kinds of violence are bad, the type and form of violence against women has become more and more brutal. Unfortunately, the media is a very effective organ in reproducing violence. It can be expected that the media will avoid being incentive and prevent violence from being visible, especially when reporting violence. Serving violence images repeatedly, especially through social media, at some point makes violence normal and acceptable. It is thought that this can be prevented with some legal arrangements on media. When looking at the methods used by violent practitioners, the use of firearms ranks first. At this point, making it difficult to have access to firearms and preventing individual armament by the government may be another preventive factor. Rehabilitation activities can be increased by providing compulsory trainings on subjects such as anger management and behavior shaping for people who have committed violence and have been imprisoned. In addition to this, increasing the number of women's shelters and

violence prevention and monitoring centers in an institutional sense can contribute to their coping with this problem more effectively by increasing the power of women in combating violence. It is seen that data on violence against women are recorded by different organizations. This causes inconsistency in the collected data and it becomes difficult to keep regular statistics. Making sound analysis for the future depends only on keeping the statistics regularly by certain institutions. In this way, it is thought that clear strategies about the problem can be put forward and the problem can be tackled more effectively.

Keywords: Violence Against Woman, Physical Violence, Ffemicide, Social Gender Inequality, Printed Media.

Öz: Fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik boyutları olan şiddet, önemli bir toplumsal sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Kadınlara, sadece kadın olmalarından dolayı uygulanan cinsiyetçilik temelli şiddet ise kadına yönelik şiddet olarak kabul edilmektedir. Kadına yönelik şiddetin son noktası kadın cinayetleridir. Şiddetin sonu, cinayet, dolayısıyla ölüm ile bitebilmektedir. Kadın cinayetleri (femicide), ülkemizde son 7 yılda % 1400 artarak rekor bir düzeye ulaşmıştır. Ülkemizde kadına yönelik şiddetle ilgili veriler tek bir merkezde toplanmadığı için kesin rakamlara ulaşmak oldukça zordur. Ancak farklı sivil toplum kuruluşları, kadın platformları, İçişleri Bakanlığı gibi resmi mercilerin topladığı verilere dayanarak bu sayıların yıldan yıla arttığı görünen bir gerçektir. Bunun yanında pek çok kadın, cinayete kurban gitmeden önce, tehdit, sindirme, cinsel şiddet gibi uygulamalara maruz kalabilmektedir. Bu çalışmada, şiddetten dolayı hayatını kaybederek hikayeleri basına yansıyan kadın cinayetleri incelenmiştir. Bu amaçla, 2010-2019 yılları arasında gerçekleşen toplam 2878 vakadan her yıl bir tane olmak üzere 10 kadın cinayeti değerlendirilerek yorumlanmıştır. Örnek vakaların seçilmesindeki temel kriter, yaşandığı yıl içerisinde çok ses getirmiş olması ve bu şekilde yazılı basına yansımış olmasıdır. Kadına yönelik şiddet ile ilgili yazılı basına yansıyan haberler incelendiği için araştırmanın deseni durum çalışmasıdır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Kadın cinayeti vakalarının incelendiği bu çalışmada, ulaşılan en net sonuç, kadın yönelik şiddetin dozunun giderek arttığıdır. Kadına yönelik şiddeti azaltmak/önlemek adına topyekün bir mücadeleye ihtiyacımız vardır. Buna, öncelikle toplumsal ve kurumsal işbirliğinin sağlanmasıyla başlanabilir. Hukuksal düzenlemeler ile şiddet ve cinayet suçlarının cezaları artırılabilir. Bu suçlara yönelik iyi hal indirimi kaldırılarak suçların caydırıcılığı sağlanabilir. Yasal zeminin güçlendirilmesi bu suçlarla mücadelede güçlü bir argüman olsa da tek başına yeterli değildir. Toplumun geleneksel toplumsal cinsiyet algısının ve namus anlayışının değiştirilmesi adına ana sınıfından itibaren toplumsal cinsiyet ve kadın-erkek eşitliği konusunda bireylere farkındalık kazandırılması belki de sorunun kökenine inmek için en kestirme yol olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kadına Yönelik Şiddet, Fiziksel Şiddet, Kadın Cinayeti, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği, Yazılı Basın.

Giriş

Şiddet, son yıllarda dilimize pelesenk olmuş bir kavram olarak günlük hayatımıza girmiştir. Özellikle medya yoluyla tanık olduğumuz şiddetin her türlü –kadına, çocuğa, yaşlıya, doğaya, hayvana- artık giderek kanıksamaya başladığımız bir durum haline gelmiştir. Ne yazık ki şiddet sadece gelişmekte olan ülkelerin değil, gelişmiş ülkelerin de en önemli toplumsal problemlerinden biri konumundadır. Eskiye kıyasla cezaların arttırılması, fail açısından rehabilitasyon faaliyetlerinin iyileştirilmesi, kadın-erkek eşitliğinin daha optimal bir düzeye çekilmesi, uluslararası sözleşmelerin imzalanması gibi düzenlemelere rağmen, toplumdaki şiddet olgusunun önüne maalesef geçilememektedir.

Kadına yönelik şiddet, son yıllarda çok farklı disiplinler tarafından ele alınıp incelenmeye başlanan bir konu olmakla birlikte önemini gün geçtikçe arttırmaktadır. Gerek toplumlarda görülme sıklığı, gerekse de sonuçları açısından bireyler üzerinde oldukça uzun dönemli ciddi etkilere sahiptir. Bu sebeptendir ki Dünya Sağlık Örgütü 2002 yılında kadına yönelik şiddeti “öncelikli” bir sağlık sorunu olarak kabul etmiştir. Kadına yönelik şiddeti anlayabilmek için ilk aşamada ‘şiddet’in tanımını yapmak gereklidir. Dünya Sağlık Örgütü’nün verdiği tanıma göre şiddet; “fiziksel güç

veya iktidarın kısıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması” olarak tanımlanmıştır. Daha basit olarak ifade etmek gerekirse bir başkasına fiziksel ve/veya psikolojik olarak zarar vermektir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 1993 yılında kabul edilmiş olan Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi Bildirgesinde ise kadına yönelik şiddet; “Gerek kamusal gerekse özel yaşamda ortaya çıkan fiziksel, cinsel ya da psikolojik zarar veya ıstırap ile sonuçlanan ya da sonuçlanması muhtemel, cinsiyete dayanan her türlü eylem, bu eylemlerle yapılan tehditler de dahil zorlama ve keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma” olarak tanımlanmıştır. (Madde 1) Yine aynı bildirgenin ikinci maddesi hangi fiillerin kadına yönelik şiddet kapsamına girdiğini açıklamıştır. Buna göre; aile içinde meydana gelen dövme, kız çocuklarının cinsel istismarı, evlenirken verilen başlık parası ile ilgili şiddet, evlilik içi tecavüz, cinsel organları dağlama ve kadınlara zarar veren geleneksel uygulamalar, eş olmayanlar arasındaki şiddet ve sömürme amaçlı uygulanan şiddet de dahil olmak üzere fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet uygulaması; toplum içinde meydana gelen tecavüz, cinsel istismar, çalışma hayatında, öğretim kurumlarında ve diğer yerlerde cinsel taciz, kadın satışı veya zorla fahişeleştirme de dahil, fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet ve nerede meydana gelirse gelsin, devlet tarafından işlenen veya hoş görülen fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet olarak ifade edilmiştir (Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi Bildirgesi, 1993). Birleşmiş Milletlerin verdiği tanıma dayanarak, kadına yönelik şiddetin fiziksel, psikolojik ve cinsel boyutlarının olduğu vurgulanmıştır. Kadının sadece kadın olmasından yani cinsiyetinden kaynaklanan bu durum, kadına karşı yapılan ayrımcılığın da en uç noktası olarak kabul edilebilir. Bu kapsamda, Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesine Dair Sözleşmede (CEDAW); kadınlara karşı ayırım deyimi ile, kadınların medeni durumlarına bakılmaksızın ve kadın ile erkek eşitliğine dayalı olarak politik, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni ve diğer alanlardaki insan haklarının ve temel özgürlüklerinin tanınmasını, kullanılmasını ve bunlardan yararlanılmasını engelleyen veya ortadan kaldıran veya bunu amaçlayan ve cinsiyete bağlı olarak yapılan herhangi bir ayırım, dışlama veya sınırlama anlamına gelecektir.

Kadına yönelik şiddet çok boyutlu ve çok değişkenli bir kavram olmakla birlikte, temelinde ataerkil toplum yapısından kaynaklı kadın-erkek arasındaki eşitsizlik ve erkeğin lehine olan bir üstünlük inancı yatmaktadır.

Erkeğin genelde fiziksel olarak kadından daha güçlü olması ve aile içinde “evin reisi” olarak kabul edilmesi, erkeğin bir gösterge olarak gücünü kadının üzerinde şiddet şeklinde kullanmasına yol açmaktadır. Farklı türleri olmakla birlikte kadına yönelik uygulanan başlıca şiddet türleri olarak şunlar sayılabilir:

- 1- Fiziksel şiddet: Fiziksel şiddet en çok saptanan ve gözlenen şiddet tipidir. Fiziksel güç kullanarak karşısındakini hırpalamak, dövmek eylemleriyle başlayan fiziksel şiddet ölümle sonuçlanan olaylara da neden olabilmektedir (Polat, 2016). Fiziksel şiddet; vurma, bir araçla vücuda zarar verme, tokat atma, kolunu bükerek acıtma, tekmeleme, saçını çekme, üzerinde sigara söndürme, üzerine kaynar su dökme gibi eylemleri içerir. Fiziksel şiddet daha çok bedene yöneliktir ve bedensel güce dayanır (Adak, 2000).
- 2- Cinsel şiddet: Zorlayıcı ve yıkıcı cinsel davranışlar yoluyla uygulanan bir şiddet türüdür. Buradaki amaç sadece mağdurun cinselliğinden yararlanmak değil, mağduru utandırmak, kontrol etmek, zorlamak ve boyun eğdirmektir (Polat, 2016). Bir kişiyi istemediği zaman ve şekilde cinsel ilişkiye zorlamak, gebelik veya cinsel yolla bulaşan hastalıklara yakalanmasına neden olmak, cinsel ilişki sırasında incitmek, acıtmak, tecavüz etmek, başka kişilerle ilişkiye zorlamak, doğum kontrol yöntemlerini reddetmek, cinsel organına zarar vermek, fahişe veya frijit olmakla suçlamak, namus ve töre nedeni ile baskı uygulamak ve öldürmek gibi uygulamalar cinsel şiddet davranışlarına örnektir (Adak, 2000).
- 3- Psikolojik (Duygusal) şiddet: Şiddet tipleri içinde günlük yaşamda en sık karşılaşılan şiddet tipidir. Fiziksel ve cinsel şiddetin olduğu gibi somut bulguları yoktur (Polat, 2016).

Bağırma, aşağılama, sürekli eleştirme, lakap takma, emir verme, surat asma, yaptıklarını sürekli kontrol etme, hakaret etme gibi pek çok davranış psikolojik şiddete dahildir (Uluocak ve ark., 2014).

- 4- Ekonomik şiddet: Kadının ekonomik özgürlüğünü elinden almak ya da kadını çalıştırarak parasına el koymak gibi davranışları içerir.

Dünya Sağlık Örgütü (2005) on farklı ülkedeki kadınların şiddete uğrama durumlarıyla ilgili bir çalışma yürütmüştür. Bangladeş, Brezilya, Etiyopya, Japonya, Namibiya, Peru, Samoa Adaları, Sırbistan-Karadağ, Tayland, Tanzania Cumhuriyetinde yaklaşık 24 bin kadından veri toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda kadınların % 13 ila % 62'sinin hayatlarının bir döneminde fiziksel şiddete uğradıkları, % 6 ila % 59'unun cinsel şiddete uğradıkları, % 20 ila % 75'inin duygusal şiddete uğradıkları görülmüştür. Yine Dünya Sağlık Örgütü'nün (2005) ülkemizde gerçekleştirmiş olduğu bir araştırmaya göre, yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete uğradığını bildiren kadınların oranı % 39, cinsel şiddete uğradığını bildiren kadınların oranı ise % 15'tir. Kadınların % 42'si ise hayatlarının bir döneminde fiziksel ya da cinsel şiddete uğradığını beyan etmiştir. Başka bir ifadeyle, Türkiye'de her 10 kadından 4'ü yaşamının bir döneminde fiziksel/cinsel şiddete uğramıştır (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü [KSGM], 2009). Yine aynı araştırmada psikolojik (duygusal) şiddete uğradığını bildirenlerin oranı % 44, ekonomik şiddete uğradıklarını bildirenlerin oranı ise % 23'tür (KSGM, 2009).

Kadına yönelik şiddetin son noktası kadın cinayetleridir. Şiddetin sonu, cinayet, dolayısıyla ölüm ile bitebilmektedir. Kadının sadece cinsiyetinden ötürü yani kadın olmasından ötürü öldürülmesini ifade eden bir kavram olarak kadın cinayeti (femicide) (Russell, 2008; Taşdemir Afşar, 2016), ülkemizde son 7 yılda % 1400 artarak rekor bir düzeye ulaşmıştır (Sputnik Türkiye, 2019). Ülkemizde kadına yönelik şiddetle ilgili veriler tek bir merkezde toplanmadığı için kesin rakamlara ulaşmak oldukça zordur. Ancak farklı sivil toplum kuruluşları, kadın platformları, İçişleri Bakanlığı gibi resmi mercilerin topladığı verilere dayanarak bu sayıların yıldan yıla arttığı görünen bir gerçektir. Bunun yanında pek çok kadın cinayete kurban gitmeden önce, tehdit, sindirme, cinsel şiddet gibi uygulamalara maruz kalabilmektedir (Dünya Sağlık Örgütü, 2012).

Cinsiyet eşitsizliklerinin oldukça belirgin olduğu ülkelerde, kadına yönelik şiddet oldukça yaygındır (Uluslararası Af Örgütü, 2004). Şiddet, erkeklerin kadınlar üzerinde hem sosyal hem de cinsel anlamda bir kontrol sağladıkları ve baskınlık kurdukları bir araçtır (Okyay, 2007).

Yöntem

Bu çalışmada, şiddet olaylarının büyük bir kısmını oluşturan kadına yönelik şiddet olaylarının ülkemizde son 10 yılda basına yansıyan örnekleri ele alınıp değerlendirilmiştir. Kadına yönelik şiddet ile ilgili yazılı basına yansıyan haberler incelendiği için araştırmanın deseni durum çalışmasıdır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, hem basılı hem de elektronik materyalleri incelemek veya değerlendirmek için kullanılan sistematik bir işlemdir (Bowen, 2009). Bu işlemin de amacı, diğer araştırma yöntemlerine benzer olarak; eldeki verilerden anlam çıkarmak, anlayış kazanmak ve ampirik bilgiyi arttırmak üzere kaynakların incelenmesi ve yorumlanmasını gerektirir (Bowen, 2009). Hem bir veri toplama yöntemi hem de bir analiz biçimini ifade eden doküman incelemesi, genel bir alanyazın taraması yapmayı içermektedir (O'leary, 2004). Doküman incelemesi, araştırmacıya; belirli bir araştırma problemi hakkında, belirli bir zaman dilimi içerisinde üretilen dokümanlar ya da ilgili konuda birden fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla üretilmiş dokümanların geniş bir zaman dilimine dayalı analizini yapmaya imkan sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Bu çalışmada 2010-2019 yıllarını kapsayan 10 yıllık süreçte, kadına yönelik şiddet sonucu hayatını kaybeden toplam 2878 vakadan her yıl bir tane olmak üzere 10 vaka sunumu yapılmıştır. Örnek vakaların seçilmesindeki temel kriter, yaşandığı yıl içerisinde çok ses getirmiş olması ve bu

şekilde yazılı basına yansımış olmasıdır. 10 yıllık zaman dilimi içinde bu kadar fazla sayıda olayın her birinin basına yansımaları zor olduğu için, o yılda en fazla öne çıkan vaka haberleri seçilmeye çalışılmıştır.

Kadına Yönelik Şiddette Vaka Örnekleri

Hemen her gün en az bir kadının öldürüldüğü, konunun üçüncü sayfa haberi olarak gündemden hızla düştüğü ülkemizde kadına yönelik şiddet konusundaki resmi verilere ulaşmak maalesef oldukça zordur. Kurumların şeffaf olmayan tutumları nedeniyle, veri toplamak ve veritabanı oluşturmak amacıyla bazı sivil toplum kuruluşları ve kadın platformları harekete geçerek bu yönde adımlar atmıştır. 2010 yılından beri hem medyaya yansıyan hem de bağımsız iletişim ağı tarafından kayda geçirilen kadına yönelik şiddet verileri dikkate alınarak toplanan veriler kadincinayetleri.org sitesi tarafından kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Çalışmada ele alınan 10 vaka örneği, yalnızca yazılı basına yansımış haberlerden alınmış olup, konuya dair elde edilen fail ve maktullere ilişkin bilgiler, olayların oluş şekli, olayların altındaki sosyal dinamikler ve şiddet sonrası yaşanan gelişmeler gibi bilgilerin değerlendirilmesi sadece haber üzerinden yapılabilmektedir. Diğer bir deyişle; polis dosyası, savcılık iddianamesi, mahkeme kayıtları gibi resmi dokümanlara ulaşamamasından dolayı, olayların basına yansıyan gerçeklerinin eksik/hatalı olabileceği de göz önünde bulundurularak unutulmamalıdır.

2010 ile 2019 yılları arasında ülkemizde yaşanan kadına yönelik şiddet sonucu basına yansımış olan vakalar sırasıyla şu şekildedir:

2010 Yılı:

01.01.2010-31.12.2010 tarihleri arasında erkek şiddeti sonucu hayatını kaybeden kadın sayısı 248'tir. (kadincinayetleri.org., 2010). Bu yıl için seçilen örnek vaka Hediye Pamuk isimli kadındır. Adana'da yaşanan olayda üç çocuk annesi 25 yaşındaki kadın, boşanmak üzere olduğu eşinin dışında, başka bir şehirde olan sevgilisinden hamile kaldığı iddiasıyla erkek kardeşi tarafından aile meclisi kararı ile töre cinayetine uğramıştır. İçinde su olmayan drenaj kanalı içinde boğazı ve bilekleri kesilmiş halde bulunmuş bir kadın cesedinin aynı zamanda kollarında serum izlerine rastlanmıştır. Cebinden de bir avukat kartviziti çıkan kadının, bir gün önce boşanmak üzere olduğu eşi ile bir özel hastaneye giderek kürtaj yaptırdığı öğrenilmiştir. Yapılan incelemede, kadının bir süre önce şehir dışındaki sevgilisinin yanına giderek hamile kaldığı öğrenilmiştir. İddialara göre bu durumu anlayan aile meclisi, kadının hamile olduğunu öğrenince kürtaj yaptırdığı kadın için infaz kararı vermiştir. Bu görevi yerine getirmek için de kadının erkek kardeşi 23 yaşındaki Mustafa Bayar seçilmiştir. İnfazı gerçekleştiren kardeş yakalandığında "Kardeşimi öldürmeseydim geneleve düşecekt. Başımız öne eğik geziyorduk. Kendini geneleve satmasın diye öldürüp namusumuzu temizledik." demiştir. Pişman olduğunu söyleyen şüpheli sorgulanmak üzere Cinayet Büro Amirliği'ne götürüldü (Kibritoğlu, 2010).

Bu kadına yönelik şiddet vakasında görüldüğü üzere, kadın "töre/namus" saikiyle hareket edilerek öldürülmüştür. Birçok soyut kavram gibi namus ve töre kavramları da zamana, mekana, hatta aynı zaman ve mekanda bulunan bireylere göre farklı anlamlar taşıyabilir. İçinde yaşadığı toplum bireye, töre, namus ve ahlak kavramları çerçevesinde davranmaya zorlayabilir. Göreceli ve soyut kavramlar olan bu kavramlar her zaman iyi durumlara hizmet etmeyebilir. Bunun en güzel örneği de ülkemizin de mustarip olduğu töre-namus-ahlak üçgeninde yaşanan, daha ziyade kadına yaşatılan namus/töre cinayetleridir. Yapılan araştırmalar, Türkiye'de sadece belli bir bölgenin sorunu gibi kabul edilen töre ve namus cinayetlerinin aslında tüm ülkenin sorunu olduğunu göstermektedir. Sorunu belli bir bölge ya da yöreye özgüymüş gibi göstermek sorunu bir bakıma önemsizleştirmek anlamına gelir. Töre ve namus cinayetlerinin önüne geçilmesi, öncelikle bunun bir kadın sorunu olduğunun kabul edilmesine ve toplumda hakim olan geleneksel toplumsal cinsiyet algısının değiştirilmesine bağlıdır (Ankara Barosu Kadın Hakları Merkezi, 2008).

2011 Yılı:

Bu yıl içinde, şiddet sonucu hayatını kaybeden kadın sayısı 230’dur (kadincinayetleri.org.). Bu yıl için seçilen vaka örneği Hatice Fırat isimli bir kadındır. Mersin’de yaşayan 19 yaşındaki Hatice Fırat, sevgilisine kaçtığı gerekçesiyle aile meclisi kararı ile 20 yaşındaki ağabeyi tarafından infaz edilmiştir. Yaşadığı mahalledeki derenin denize döküldüğü yerde boğazı kesilmiş ve vücudunun çeşitli yerlerinde 40 bıçak darbesi bulunan cesedin, daha önce kendisi hakkında kayıp başvurusu yapılan Hatice Fırat’a ait olduğu saptanmıştır. “Bakkala gidiyorum” diyerek evden kaçan ve kendisinden bir daha haber alınamayan Hatice Fırat, bir süre sonra ağabeyinin bir arkadaşı tarafından görülmüştür. Arkadaşın, kızın ağabeyine haber vermesi üzerine yanlarına giden ağabey Mahsun Fırat, kardeşini sakinleştirerek onun güvenliğini kazanmıştır. Hatice Fırat ağabeyine çok mutlu olduğunu söyleyerek onu ve arkadaşını kaçtığı sevgilisinin evine davet etmiştir. Kardeşine, kimseye bu durumdan bahsetmeyeceğini söyleyen Mahsun Fırat onunla vedalaşarak evden ayrılmıştır. Fakat ağabeyi sözünde durmayarak durumu aile fertlerine bildirmiştir. Bunun üzerine toplanan aile meclisi de Hatice Fırat için infaz kararı almıştır. Bunun üzerine bir süre sonra kardeşinin yanına tekrar giden Mahsun Fırat, birlikte sahilde yürüyüş yapmayı kendisine teklif etmiştir. Bunu kabul eden Hatice Fırat, sahil kesiminde yürüyüş sırasında aniden ağabeyinin bıçak darbeleriyle ölerек dereye atılmıştır. Sonrasında cesedi bulunarak morga kaldırılan Hatice Fırat’a ailesinden kimse sahip çıkmamış, 50 kadın morgdan cesedini alarak defin işlemlerini yapmışlardır (Şen, 2011).

Bu kadına yönelik şiddet vakası da 2010 yılında yaşanan vakaya benzer bir şekilde töre/namus cinayeti kategorisi altında değerlendirilebilir. İnsan Hakları İzleme Örgütü, namus cinayetlerini; ailenin onurunu zedeledikleri gerekçesiyle erkekler tarafından kadınlara uygulanan ve çoğunlukla cinayet şeklinde gerçekleşen bir şiddet türü olarak tanımlamaktadır. Bir kadının ailesinin ona uygun gördüğü kişiyle evlenmeyi reddetmesi, tecavüze uğraması, sevgilisinin/erkek arkadaşının olması, herhangi bir nedenle eşinden/partnerinden ayrılmak istemesi, zina yaptığı suçlaması gibi sebeplerle kadın, namus/töre cinayetlerinin baş mağduru olabilmektedir. Özellikle, ataerkil yapı ve anlayışın hüküm sürdüğü coğrafyalarda, kadının ailenin onurunu zedelediği kararı, yukarıdaki örnekte de görüldüğü gibi aile meclisi tarafından verilmektedir. Meclis kararı sonrası ise, işlenecek suçtan en az ceza alması muhtemel kişi infazı gerçekleştirecek kişi olarak seçilmektedir.

2012 Yılı:

2012 yılı içinde şiddet sebebiyle hayatını kaybeden kadın sayısı 182’dir (kadincinayetleri.org.). Bu yıl için seçilen örnek vaka Funda Yıldırım isimli bir kadındır. Aynı eğlence kulübünde çalışan Mücahit Y. ile Funda Yıldırım bir süre sonra duygusal bir ilişki yaşamaya başlamışlardır. Zaman zaman kavgaların da yaşanmasıyla Funda Yıldırım’ın erkek arkadaşından ayrılmaya karar vermesi üzerine Mücahit Y. onu silahla ayağından vurarak yaralamıştır. Bunun üzerine Funda Yıldırım başka bir tavernada konsomatrislik yapmaya başlamıştır. Bunu duyan Mücahit Y. kadının çalıştığı yerin önüne gelerek onu beklemeye başlamıştır. Gece 02.00 sularında iş çıkışında taksiye binmek üzere olan Funda Yıldırım, Mücahit Y.’nin ruhsatsız silahından çıkan kurşunlarla ensesinden vurularak öldürülmüştür. Uzun bir süre polis tarafından aranan zanlı, daha sonra yakalanarak cezaevine gönderilmiştir. Polisler e verdiği ifadesinde “Onu çok seviyordum. Evlenmek istedim, ancak o konsomatrisliği bırakmak istemedi ve başka erkeklerle görüşmeye devam etti. Çekip vurdum.” dediği ileri sürülmüştür (Cebeci, 2012).

Bu olayda da önceki vakalar gibi benzer bir durum söz konusudur. Olayda töre motifi olmasa da namus saikiyle işlenmiş bir cinayet vardır. Kadının edinmiş olduğu meslek, erkeğin namusu olarak addedilmiş ve bu iş e devam etmesi sonucunda namus cinayetine uğrayarak katledilmiştir. Namus temelli cinayetlerin kökeni esas olarak ataerkil toplum yapısına dayanmakta ve kökenleri islamiyet öncesine kadar uzanmaktadır. Namus cinayetlerini oluşturan kültürel yapı;

örf ve adetlere dayanmakta ve aile içindeki erkek egemen yapının devam ettirilmesine katkıda bulunmaktadır (T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, “Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan TBMM Araştırma Komisyonu Raporu”, 2006). Gayri meşru çocuk doğurmak, ailenin isteği dışında biriyle beraber olmak, eşini/partnerini terk ederek başkasına kaçmak, evlilik dışı/evlilik öncesi hamile kalmak, sevdiği erkekle evden kaçmak, kötü yola düşmek gibi bir çok unsur kadınlar açısından namus kavramı altında değerlendirilmektedir (Tezcan, 2000). Yukarıda verilen örnek vakada da görüldüğü üzere, erkeğin gözünde kadının konsomatrislik yapması sebebiyle kadın kötü yola düşmüş ve namus cinayetine kurban gitmiştir.

2013 Yılı:

Bu yıl içinde şiddet nedeniyle hayatını kaybeden kadın sayısı 209’dur (kadincinayetleri.org.). Bu yıl için seçilen örnek vaka Zeynep Taş isimli kadındır. Diyarbakır’ın Yağmurlu köyünde gerçekleşen olayda, 8,5 aylık hamile ve iki çocuk annesi Zeynep Taş, kahvaltı hazırlamadığı gerekçesiyle kayınbiraderi tarafından dövülerek öldürülmüştür. Bismil Devlet Hastanesine damdan düşme gerekçesiyle getirilen kadının ölmüş olduğu ancak karnındaki bebeğin canlı olması sebebiyle bir operasyon ile kadından alınmıştır. Kayınbiraderin, Zeynep Taş’ın hamile olduğunu bildiği halde kadını öldüresiye dövdüğü ve boğarak öldürdüğü anlaşılmıştır. Cumhuriyet savcısının ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezası istediği zanlıya, mahkemede gösterdiği iyi halden dolayı ömür boyu hapis cezası verilmiştir (Cumhuriyet Gazetesi, 2014).

Diana Russell (2008), kadın cinayetleri kavramının, 1800’lerin başında İngilizce bir kaynaktan “bir kadının öldürülmesi” anlamında kullanıldığını belirtmiştir. Böylece bir insanın öldürülmesi anlamına gelen homicide kavramının yerini, kadın cinsiyetine vurgu yapan “femicide” kavramının aldığı görülmektedir. Caputi ve Russell (1990), kadın cinayetlerinin; kadından nefret etme, küçümseme, tiksınme ya da kadına sahip olma duygusu gibi nedenlerle erkekler tarafından işlenen cinayetler olduğunu söyler. Burada önemli noktalardan birincisi cinayetin erkek tarafından işlenmiş olması, ikinci ise bir kadına yönelik olarak cinsiyetçi duygularla işlenmiş olmasıdır. Kadın cinayetleri konusunda belirleyici unsurlardan bir tanesi de cinayet zanlısı ile mağdur arasındaki ilişkinin boyutudur. Bu boyut, aile (baba-kız, karı-koca, ağabey-kardeş) gibi mikro bir ilişki ağı olabileceği gibi, patriarkal sistemin yarattığı çok daha geniş bir ağ da olabilir. Dolayısıyla ortaya çıkan durumu anlayabilmek adına katil ile maktul arasındaki ilişkiyi bilmek önemlidir. Dawson ve Gartner (1998), aile ilişkisinin, mevcut ya da önceki yasal ya da imam nikahlı eş ya da erkek arkadaştan baba, amca, ağabey gibi akrabalık bağı olanlara kadar geniş bir yelpazede çeşitlilik gösterdiğini belirtmektedir. Yukarıdaki örnek vakada da görüldüğü üzere, kadın mikro bir ilişki ağı içinde olduğu eşinin erkek kardeşi yani kayınbiraderi tarafından öldürülmüştür. Örnek vaka; namus, töre, kıskançlık, nefret ya da tutku motifli bir cinayet olmayıp tamamen katil zanlısının öfkesine hakim olmayarak kadını aşağılaması ve istediğini yaptırmaya çalışması üzerinden gerçekleşen bir olaydır.

2014 Yılı:

2014 yılı içinde şiddet sebebiyle hayatını kaybeden kadın sayısı ise 266’dır (kadincinayetleri.org.). Bu sene için seçilen örnek vaka Çingene Gül isimli bir trans kadındır. Kendisinden iki gündür haber alınamaması üzerine evine giden arkadaşları tarafından evinde ölü olarak bulunmuştur. Komşuları Çingene Gül’ün güler yüzlü olduğunu, herkese selam verdiğini, kimseyle bir problemi olmadığını belirtmişlerdir. Arkadaşları trans seks işçilerinin genelde müşterileri tarafından öldürüldüğünü, ancak Gül’ün evine müşteri getirmediğini, daha çok otelde bulunduğu beyan etmişlerdir. Polisin bildirdiğine göre kadının yüzünde ve vücudunda kesici alet yaraları bulunmaktadır. Transgender Europe raporuna göre 2008-2013 tarihleri arasında kapsayan 6 yılda dünyada 60 ülkede toplam 1374 trans birey nefret suçu kapsamında öldürülmüştür. Türkiye ise Avrupa’dan en çok trans cinayetinın yaşandığı ülke olarak kayıtlara geçmiştir. Bu süre kapsamında ülkemizde 34 trans birey öldürülmüştür (Tahaoğlu, 2014).

Ayrımcılık ve ön yargı bileşenlerinden oluşan “nefret suçu”nu henüz uluslararası düzeyde tanımlayan/yasaklayan bir sözleşme ya da düzenleme bulunmamakla birlikte bu suça yönelik en açıklayıcı tanımı bölgesel bir hükümetler arası organizasyon olan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (OSCE) yapmıştır (Yayak, 2015). OSCE’nin tanımına göre; “Bir şahsa veya mülküne karşı işlenen herhangi bir suçun kaynağı, o kimsenin ırkı, rengi, etnik kökeni ya da uyruğu, dini, cinsiyeti veya cinsel yönelimi, cinsiyet kimliği, yaşı, fiziksel veya zihinsel engelleri yahut buna benzer bir durum ile ilgili ise, bu suç nefret suçudur” denilmektedir. Diğer bir ifadeyle sayılan bu özelliklere dayanarak bir kişiye ya da gruba yönelik olarak geliştirilen önyargı sebebiyle kişilere ya da mallarına karşı gerçekleştirilen suç türüdür. OSCE bir suçun nefret suçu sayılabilmesi için; eylemin ceza kanunu kapsamında suça tekabül etmesi ve bunun bir önyargı motivisiyle işlenmiş olması gerekmektedir (OSCE-ODIHR, 2009). Yukarıda verilen örnek vakada da, bir kadın cinsel yönelimi nedeniyle nefret suçuna uğrayarak öldürülmüştür.

2015 Yılı:

2015 yılı içinde erkek şiddeti sebebiyle hayatını kaybeden kadın sayısı 283’tür (kadincinayetleri.org.). Bu sene için seçilen örnek vaka Özgecan Aslan isimli genç bir kadındır. Bu şiddet olayı Türkiye için kadın cinayetleri konusunda bir uyanış ve kırılma noktası olmuştur. Ülkenin her kesiminden bireyler bu kadın cinayetini en sert dille kınamışlardır. Mersin’de yaşayan ve üniversitede psikoloji bölümü öğrencisi olan Özgecan Aslan, bir akşam evine gitmek üzere katil zanlısı Suphi Altındöken’in kullandığı minibüse binerek Tarsus’tan Mersin’e doğru yola çıkmıştır. Şoförün ters yöne girdiğini görünce bağırmağa başlayan Özgecan Aslan, şoförün aracı tecavüz etme amacıyla kenara çekmesi üzerine onunla boğuşmaya başlamıştır. Cebinden biber gazı çıkarıp Suphi Altındöken’e sıkarak ve elleriyle yüzüne saldırıp tecavüze direnç gösteren Özgecan Aslan, şoförün bıçak darbeleriyle yaralanmıştır. Katil zanlısı, DNA testinde kendinden bir delil bırakmamak için de kızın ellerini bileklerinden kestiğini itiraf etmiştir. Bıçakladıktan sonra kızın ölmediğini fark eden Suphi Altındöken, kızın başına birkaç defa levyeyi vurarak onu öldürmüştür. Maktulün cesedini ortadan kaldırmak için babası ve bir arkadaşını arayan katil zanlısı, arkadaşından benzin isteyerek aracı bir köyün mezarlık alanına götürerek cesedi babası ve arkadaşının yardımıyla araçtan indirmiştir. Cesedi gömmeye zamanları olmadığını söyleyerek cesedin üzerine benzin dökerek ateşe vermiştir. Şehre dönüşleri sırasında jandarma kontrolünde arama sırasında arabadaki kan lekelerinin fark edilmesi üzerine iki müşterinin dövuştüğünü söylediklerini ancak yine de jandarma komutanlığında sabaha kadar sorgulandıklarını ifade etmiştir. Olayın ertesi günü babasının durumu itiraf etmesiyle Özgecan Aslan’ın cesedine ulaşılmış olup katil zanlısı ve işbirlikçileri yakalanmıştır. Adana E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalmaktayken başka bir mahkumun silahlı saldırısı sonucu katil zanlısı Suphi Altındöken ölürken suç ortağı babası ağır yaralanmıştır (Sabah Gazetesi, 2015).

Kamuoyunda büyük bir infiale neden olan Özgecan Aslan cinayeti sonrasında, basında Özgecan Aslan Yasası olarak bilinen bir yasa çıkarma çalışmaları başlanmıştır. Teklif edilen yasa kapsamında; cinsel saldırı suçlarında zaman aşımı, haksız tahrik ve iyi hal indiriminin kaldırılması, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, cinsel suçların şikayete bağlı suçlar olmaktan çıkarılması ve faillerin infaz yasasından yararlandırılarak cezaların hafifletilmesinin engellenmesi amaçlanmaktadır. Maalesef yasa teklifi dönemin meclis başkanı tarafından iade edilmiştir. Mevcut yasalarımızda cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu kapsamında ele alınmaktadır. Buna göre; Madde 102’de cinsel saldırı suçu; “(1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikayeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel davranışın sarkıntılık düzeyinde kalması halinde iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. (2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on iki yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi halinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikayetine bağlıdır. (3) Suçun; a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan

kişiye karşı, b) Kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, c) Üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık tarafından, d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte, e) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır. (4) Cinsel saldırı için başvurulmuş cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması halinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır. (5) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü halinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.” ifadesi yer almaktadır. Cinsel taciz suçu ise madde 105’te ele alınmıştır. Buna göre; (1) Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikayeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına fiilin çocuğa karşı işlenmesi halinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (2) Suçun; a) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkisinin sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, b) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından, c) Aynı iş yerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, d) Posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, e) Teşhir suretiyle, işlenmesi halinde yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise verilecek ceza bir yıldan az olamaz.” ifadesi yer almaktadır (Türk Ceza Kanunu, 2014). Ülkemizde kadın cinayetleri ve cinsel saldırı suçları da dahil pek çok suça iyi hal indirimi verilerek potansiyel şiddet uygulayıcılar bir bakıma cesaretlendirilmiş olmaktadır. Cezaların caydırıcılığının yüksek olması tek başına engelleyici bir unsur olmasa da, yasal zeminde potansiyel mağdurların elini güçlendiren bir unsur olmaktadır.

2016 Yılı:

2016 yılı içinde şiddet sebebiyle hayatını kaybeden kadın sayısı 261’dir (kadincinayetleri.org.). Bu sene için seçilen örnek vaka Tuğba Taş isimli kadındır. Gaziantep’te yaşayan 21 yaşındaki kadının boşanmak istemesi ve koruma talebinde bulunması sonucu, eşi Yusuf Taş kadın dahil eşinin akrabası olan 9 kişiyi aynı gece öldürmüştür. Şiddetli geçimsizlik sonucu İstanbul’dan memleketi Gaziantep’e yakınlarına sığınan Tuğba Taş, eşinden sıklıkla tehdit telefonları almaya başlamıştır. Bunun üzerine boşanma davası açmaya ve koruma talep etmeye karar vermiştir. Barışma ve eşini geri dönmeye ikna etme amacıyla eşinin akrabalarında kaldığı eve gelen Yusuf Taş, olumsuz yanıt alması üzerine 3 yaşındaki kızı dışındaki herkesi pompalı tüfekle vurarak öldürmüştür. Aynı gece eşinin akrabalarının yaşadığı başka bir eve de giderek buradaki 5 kişiyi aynı şekilde öldürmüştür (Sözcü Gazetesi, 2016).

Bu örnek vakada görüldüğü üzere, kadının boşanmak istemesi ve erkeğin bunu kabul etmemesi üzerine erkeğin şiddete başvurarak hem kadını hem yakınlarını katletme durumu söz konusudur. Ülkemizde kadın cinayetleri kadına yönelik şiddetin son noktası olarak yıldan yıla artan bir seyir izlemektedir. Yapılan çalışmalar kadınların en çok eşlerinin ya da yakın ilişki içinde oldukları erkeklerin (sevgili, baba, ağabey, kardeş vb.) fiziksel şiddetine uğradıklarını göstermektedir. Cinsiyetinden dolayı şiddete maruz kalma durumu ise toplumsal cinsiyet kavramı ile açıklanabilir. Toplumsal cinsiyet; toplumsallaşma süreci ve kültürün içinde edinilen kadın ve erkek olma özelliklerini ifade ederek her iki cinsin de sosyal olarak belirlenen rollerini ve sorumluluklarını tanımlar (Kolburan, 2017). Kadınların toplumsal rolleriyle bağlantılı nedenlerle öldürülmeleri anlamında kullanılan kadın cinayetlerinde, erkekler genellikle otoritelerine veya statülerine yönelik tehdit algıladıkları zaman şiddete başvurumaktadırlar. Eş ya da sevgilisi tarafından öldürülen kadın cinayetlerinde temel neden genellikle partnerin terk ediliyor olmasıdır. Ülkemizde yaşanan kadın cinayetlerinin birçoğu da eşinden ayrılmak ya da boşanmak isteyen kadınlara yönelik gerçekleştirilmektedir. Bu öldürmelerdeki temel motivasyon ise kıskançlık ve namus olmaktadır (Kolburan, 1998).

2017 Yılı:

2017 yılı içinde şiddet sebebiyle hayatını kaybeden kadın sayısı 285’tir (kadincinayetleri.org.). Bu sene için seçilen vaka örneği 70 yaşında Dudu Çelik isimli bir kadındır. Sabah tarlaya giden kadının eve dönmemesi üzerine, eşi şüphelenerek tarlaya gidince kadının cesediyle karşılaşmıştır. Yüksek tansiyona bağlı ölüm şeklinde kayıtlara geçen olayda kadın defnedilmiştir. Sonrasında maktulün akrabalarının ısrarlı çabaları ile mezar açılarak kadına otopsi yapılmıştır. Otopsi sonucunda kadının silahla vurularak öldürüldüğü anlaşılmıştır. Jandarmanın soruşturmayı derinleştirmesiyle kadını öldüren zanlının komşusu Tahsin Altan olduğu belirlenmiştir. Katil zanlısının ifadesinde, Dudu Çelik’in eşiyle husumetli olduğunu ancak kadını bilerek değil, porsuk sandığı için vurduğunu beyan etmiştir (Türkeli’nin Sesi, 2018).

Kadına yönelik şiddet ve en uç noktası olarak cinayet, ülkemizde önemli bir toplumsal sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Şiddet ve saldırganlık eğilimleri cinayet eyleminin temelini oluşturmaktadır. Kişilerde var olan saldırganlık eğilimleri zamanla birikerek en uygun ortamı bulduğunda şiddet davranışı ve bazen de cinayet fiiline dönüşebilmektedir. Kadına yönelik şiddet veya cinayet, her zaman kadının yakın ilişki içinde olduğu erkekler tarafından uygulanmaz. Bazen de kadının aile dışından ve çok da ilişkide olmadığı erkekler tarafından şiddete uğrayabilmektedir. Bireyler üzerinde yıkıcı eğilimler sonucu oluşan güçsüzlük, öç alıcı şiddet ile giderilmektedir. Kan davaları bunun en somut örneğini oluşturur. Karşılıklı öldürme eyleminin devam etmesi, her iki taraf için de uzun vadede ciddi kayıplara yol açmaktadır. Öç alma duygusu ortaya çıktığında hukukun üstünlüğü ve kişisel haklar/dokunulmazlıklar rafa kalkmaktadır. Yukarıdaki örnekte de görüldüğü üzere, katil zanlısı öldürdüğü kadının eşiyle arasında bir husumet olduğunu itiraf etmiştir. Bu olayın zamanla karşılıklı olarak bir kan davasına evrilip evrilmeyeceğini bilmek şu an için zordur, ancak bu da ihtimal dahilindedir.

2018 Yılı:

2018 yılı içinde şiddet sebebiyle hayatını kaybeden kadın sayısı 440 olup 2017 senesine nazaran vaka sayısında hızlı bir sıçrama gözlenmektedir (kadincinayetleri.org.). Bu sene için seçilen örnek vaka basında da uzun süre konu edilen Şule Çet davasıdır. Bu isim Türkiye’de kadın cinayetlerinin sembol isimlerinden biri haline gelmiştir. Özellikle kadın toplulukları, bu olayı sürekli gündemde tutarak kamuoyunun ilgisini çekmeyi başarmışlardır. Ankara’da üniversite öğrencisi 23 yaşındaki Şule Çet, daha önce çalışıp işten çıkarıldığı plazaya eski patronu Çağatay Aksu tarafından yeniden işe alınma bahanesiyle davet edilmiştir. Aynı gecenin sabahında saat 04:00 sularında Çet, plazanın 20. katından düşerek hayatını kaybetmiştir. Çağatay Aksu ve yanlarında olan arkadaşı Berk Akand’ın ifadesine göre kızın camdan atlayarak intihar ettiği ifade edilmiştir. Çet’in ailesi, avukatı ve kadın derneklerinin çabalarıyla intihar süsü verilmeye çalışılan bu olayın üzerine gidilmiştir. Çet’in otopsi raporunda ölmeden önce tecavüze uğradığı, kanında uyumayı tetikleyen uyarıcı madde bulunduğu, vücudunda boğuşma izleri, dokuz parmağının tırnak altında patronu Çağatay Aksu’ya ait doku kalıntısı ve DNA bulguları tespit edilmiştir. Bunun üzerine 2 sanık tutuklu yargılanmaya başlamışlardır. Maktul Şule Çet’in olay gecesi bir arkadaşına “Beni ara ve acil gelmem gerektiğini söyle.” ve “Buradan çıkamıyorum adam bana takmış. Bırakmıyor.” mesajları gönderdiği ortaya çıktı. Yine olay gecesi Berk Akand’ın bir kadına “Her şey çok kötü oldu. Lütfen bana geri dön, beni ara.” mesajı gönderdiği ve sanıkların olay gecesi bir hava yolu şirketini 10 kez arayarak yurt dışına çıkmaya çalıştıkları da öğrenildi. Bilirkişi raporları ve savcı mütalaası sonucunda sanık Çağatay Aksu hakkında müebbet hapis cezası, Berk Akand’a ise 18 yıl 9 ay hapis cezası verilmiştir (Kepenek, 2018).

Dünya Sağlık Örgütü (2012), pek çok kadının şiddetin son noktası olan ölümden önce tehdit, sindirme, cinsel şiddet gibi istismar türlerine veya kadının erkekten daha az güçlü ya da ulaşabileceği kaynakların daha kısıtlı olduğu yaşantılara maruz kaldığını bildirmektedir. Bu vaka örneğinde de görüldüğü üzere maktul, öldürülmeden önce cinsel ve fiziksel saldırıya uğramıştır.

Kadına yönelik şiddetle ilgili yapılan çalışma ve tartışmalara bakıldığında, cinayetlerin kadına yönelik şiddetin bir uzantısı olduğu, dolayısıyla münferit değil sistematik oldukları konusunda bir fikir birliği söz konusudur. Maalesef cinayetler sadece aile içinde yaşanmaz, bu örnekte de görüldüğü gibi farklı toplumsal kurum ve mekanlarda görülebilmektedir. Dolayısıyla cinayetlerin toplumsal oldukları söylenebilir. Kadın cinayetlerinden sadece onları öldüren katillerin değil, bu kadınları koruyamayan, cinayetleri engelleyemeyen devlet ve yargı organlarının da sorumlu olduğu bir gerçektir. Örnek vakada, olayın en başında sanıklar adli kontrol şartıyla serbest bırakılmışlar ve tutuksuz yargılanmaya devam etmişlerdir. Kamuoyu ve sosyal medya baskısı sonucunda ise, tutuklu yargılanmaya başlamışlardır. Süreç içinde, olayın seyrini değiştirecek ve maktulün lehine olan bazı deliller kaybolmuş veya zamanında mahkemeye ulaştırılamamıştır. Dolayısıyla intihar süsü verilmek istenen bu kadın cinayetinin bazı kişi/makamlar tarafından korunup kollandığı gerçeği aşikardır. Son aşamada, sanıklar beklenen düzeyde olmasa da hapis cezası almışlardır.

2019 Yılı:

2019 yılı içinde şiddet sebebiyle hayatını kaybeden kadın sayısı 474'tür (kadincinayetleri.org.). Bu sene için seçilen vaka örneği Emine Bulut isimli kadındır. Kırıkkale'de yaşayan 38 yaşındaki Emine Bulut, kızı ve 6 yıl önce boşandığı eski eşiyle bir kafede buluşmuştur. Tartışmaya başlayan eski çift katil zanlısı Fedai Varan, önce Emine Bulut'u tartaklamış, sonrasında ise yumruk atmıştır. 10 yaşındaki kızları araya girmeye çalışsa da başarılı olamamıştır. Dakikalarca süren bu tartaklamaya çevredeki insanların tepkisiz kalıp müdahale etmemesi ise olayın başka bir boyutudur. Fedai Varan, yanında getirdiği bıçakla Emine Bulut'u boğazından bıçaklayarak kızının ve diğer insanların gözleri önünde öldürmüştür. Olay sırasında kızının "Anne lütfen ölme" ve Emine Bulut'un "Ölmek istemiyorum" çığlıkları tüm ülkeyi derinden sarsmıştır. Bununla birlikte, olay anının görüntü kaydını alan kişilerin olaya müdahale etmemesi de ülkede çokça tartışılan durumlardan biri olmuştur. Kızları devlet korumasına altına alınarak kendisine kayyum atanmıştır. Katil zanlısı Fedai Varan ise kasten adam öldürme suçundan ömür boyu hapis cezasına çarptırılmıştır (Habertürk, 2019).

Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri yalnızca şiddete uğrayan kişiyi etkilememektedir. Ailenin diğer üyeleri de bu şiddet olayına şahit olmaktan son derece zarar görürler. Türkiye'de 2015 yılında yürütülen Kadına Yönelik Şiddet Araştırması okul çağında (6-14 yaş) en az bir çocuğu olan kadınlara bu çocuklardan herhangi birisinin bazı davranış sorunları gösterip göstermedikleri sorulmuştur. Eş veya birlikte olduğu partneri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalmış ve kalmamış kadınların çocukları karşılaştırıldığında, şiddete maruz kalmış kadınların çocuklarının yatağını ıslatma, sık sık kabus görme, çekingen/içe kapanık olma, anneye/diğer çocuklara karşı saldırgan olma, hırçınlaşarak ağlama gibi davranış sorunları gösterdikleri öğrenilmiştir. Annesi şiddete maruz kalmamış kadınların çocuklarının davranış sorunları ise neredeyse yarı yarıya daha az bulgulanmıştır. Bu ise gelecekte şiddetin kuşaklar arası aktarımına sebep olabilmektedir. Aile içinde annenin şiddete maruz kalmasının, kadınların ve erkeklerin ilerideki yaşamlarında şiddeti normalleştirmelerinde etkisi olduğu bilinmektedir. Yine aynı araştırmanın bulgularına göre, fiziksel şiddete en fazla maruz kalan kadınların, annesi fiziksel şiddet görmüş kadınlar oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye genelinde annesi fiziksel şiddete maruz kalmış kadınların % 51'inin kendisi de fiziksel şiddete maruz kalmıştır (Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, 2015). Dolayısıyla çocukluğunda şiddete tanık olmuş kişilerin hem çocukluk dönemlerinde hem de yetişkinlik dönemlerinde bazı problemlerle ve şiddet davranışlarıyla karşılaşmaları olasıdır. Yukarıdaki vaka örneği üzerinden bakılacak olursa, annesinin, babası tarafından şiddete uğratılıp öldürülmesine şahit olan kız çocuğunun, başta şu anda içinde bulunduğu çocukluk dönemi ve ilerideki yetişkinlik çağlarında birtakım ruhsal ve davranışsal problemler yaşaması muhtemeldir.

Sonuç ve Değerlendirme

Kadına yönelik şiddetin kadınlar üzerinde bıraktığı etkiler söz konusu olduğunda en çok üzerinde durulan noktalardan biri de şiddetin yol açabileceği psikolojik ve davranışsal problemlerdir. Şiddet sonucuyla kadınlarda ortaya çıkan psikolojik problemler; coğrafik, kültürel ve politik farklılıklara rağmen birçok toplumda benzerdir (Philips ve ark., 2006). Dünya Sağlık Örgütü, hayatında en az bir kez partnerinden şiddet görmüş kadınların, anlamlı düzeyde daha fazla duygusal sıkıntı, intihar düşünceleri ve intihar girişimi bildirdiklerini rapor etmektedir. Yine Dünya Sağlık Örgütü’nün ulaştığı sonuçlara göre, yakın partner şiddetine maruz kalan kadınların iki kat daha fazla depresyon ve alkol kullanım bozukluğuna sahip oldukları gözlenmiştir (WHO, 2013).

Konu ile ilgili literatür çalışmalarına bakıldığında; Dillon ve arkadaşları (2013) tarafından aile içi şiddete maruz kalan kadınların fiziksel ve zihinsel sağlıkları arasındaki ilişkiyi ikincil kaynakları kullanarak inceledikleri bir çalışma mevcuttur. Buna göre 2006-2012 yılları arasında yayınlanmış 75 derlemenin sonuçlarına göre kadına yönelik şiddet; depresyon, kaygı, intihar girişimi ve uyku bozuklukları gibi bir çok sağlık problemini tetiklemektedir.

Hollanda’da kadınlar üzerinde yapılmış bir çalışmada ise, fiziksel ve cinsel istismara uğramış kadınların, bunları yaşamamış kadınlara kıyasla anlamlı düzeyde depresif ve psikosomatik şikayetlere sahip olduğu görülmüştür (Krahe ve ark., 2005). Başka bir çalışmada ise, Avustralya’da farklı sığınma evlerinde kalan 100 kadının 45’inde DSM-IV’teki travma sonrası stres bozukluğu ölçütlerini karşıladıkları, bunun yanında uyku problemleri, konsantrasyon güçlüğü ile üzüntülü düşünce ve anılara sahip olma gibi birtakım sıkıntıların yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır (Mertin ve Mohr, 2000). Travma sonrası stres bozukluğu, aşırı strese yol açan bir olaydan sonra görülen yoğun, uzamış ve bazen de gecikmiş belirtiler grubunu tanımlayan tanı kategorisidir (DSM-IV, 2000). Şiddet de bir travmatik yaşantı olup şiddete uğrayan kadınlarda özellikle depresyon, fobi, bağımlılık gibi ruhsal problemler sıklıkla görülmektedir (Özmenler, 2007).

Bunun yanında; tecavüz, cinsel istismar, dayak gibi şiddet türleri de depresyon, obsesif-kompulsif bozukluk, çoklu kişilik bozuklukları gibi ruh sağlığı problemlerine ve alkol, ilaç, madde kullanma gibi davranışsal sorunlara yol açmaktadır (Golding, 1999). Benzer şekilde Nur (2012) tarafından Türkiye’de yakın partner şiddetine maruz kalan kadınlarla yürütülen bir çalışmada, bu kadınların daha fazla zihinsel sıkıntı ve kötü bir sağlık öz-algılamaları olduğu sonucu gözlenmiştir. Bosna-Hersek’de 283 kadınla yürütülen başka bir çalışmada ise, şiddet mağduru kadınların şiddete uğramamış kadın grubuna göre daha yüksek genel nevroitiklik, depresyon, somatizasyon, duyarlılık, obsesif-kompulsif semptomlar, kaygı ve paranoid eğilim gösterdikleri bulunmuştur (Avdibegovic ve Sinanovic, 2006).

Yukarıda verilen literatür bulgularıyla paralel olarak, kadına yönelik şiddetin sadece fiziksel sonuçlarının olmadığı, bununla birlikte psikolojik ve davranışsal etkilerinin de en az fiziksel sonuçlar kadar tehlikeli olduğu görülmektedir. Kadına yönelik şiddetin son halkası olan kadın cinayetlerinin doküman incelemesi yoluyla ele alındığı bu çalışmada, şiddet dozunun giderek artmış olduğu ulaşılan en net sonuçtur. Şiddetin her türlü kötü olmakla birlikte kadınlara uygulanan şiddet türü ve biçimi giderek daha acımasız bir hale bürünmüştür. Bu noktada ülkemiz aslında durumun vahametini yeni yeni kabul etmeye başlamakla birlikte hala ülke olarak yolun başında olduğumuz açıktır. Kadına yönelik şiddeti azaltmak/önlemek adına topyekün bir mücadeleye ihtiyacımız vardır. Buna, öncelikle toplumsal ve kurumsal işbirliğinin sağlanmasıyla başlanabilir. Hukuksal düzenlemeler ile şiddet ve cinayet suçlarının cezaları artırılabilir. Bu suçlara yönelik iyi hal indirimi kaldırılarak suçların caydırıcılığı sağlanabilir. Yasal zeminin güçlendirilmesi bu suçlarla mücadelede güçlü bir argüman olsa da tek başına yeterli değildir. Aslında toplumun geleneksel toplumsal cinsiyet algısının ve namus anlayışının değiştirilmesi adına ana sınıftan itibaren başlanarak toplumsal cinsiyet ve kadın-erkek eşitliği konusunda bireylere farkındalık kazandırılması belki de sorunun kökenine inmek için en kestirme yol olacaktır. Bununla

beraber toplumdaki yetişkin kadın ve erkeklere yönelik olarak da kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet ve eşitlik gibi temel konularda sürekli eğitimler verilebilir. Anne olan kadınlara ayrıca erkek çocuklarını yetiştirme konusunda farkındalık kazandırmak da alternatif yollardan bir diğeridir. Konunun bir başka boyutu ise medyadır. Medya, maalesef şiddetin yeniden üretilmesinde oldukça etkin bir organdır. Medyanın özellikle şiddet haberlerini verirken özendirici olmaktan kaçınması ve şiddetin görünür olmasının önüne geçmesi beklenebilir. Özellikle sosyal medya yoluyla şiddet görüntülerinin tekrar tekrar servis edilmesi bir noktada şiddeti olağan ve kabul edilebilir hale getirmektedir. Medya konusunda da yapılacak bazı yasal düzenlemeler ile bunun önüne geçilebileceği düşünülmektedir. Şiddet uygulayıcılarının kullandıkları yöntemlere bakıldığında ateşli silah kullanımı ilk sıralarda yer almaktadır. Bu noktada ateşli silahlara erişimin zorlaştırılması ve bireysel silahlanmanın devlet eliyle engellenmesi bir başka önleyici faktör olabilir. Şiddet uygulayıp cezaevine girmiş kişilere yönelik olarak öfke kontrolü, davranış biçimlendirme gibi konularda zorunlu eğitimler vererek rehabilitasyon faaliyetleri artırılabilir. Bununla birlikte kurumsal anlamda kadın sığınma evleri ile şiddeti önleme ve izleme merkezlerinin sayılarının çoğaltılması ile kadınların şiddetle mücadelesindeki güçleri artarak daha etkin biçimde bu sorunla baş etmelerine katkı sağlanabilir. Kadına yönelik şiddetle ilgili verilerin farklı kuruluşlar tarafından kaydedildiği görülmektedir. Bu da toplanan verilerin tutarsızlık içermesine ve düzenli istatistiklerin tutulmasının zorlaşmasına yol açmaktadır. Geleceğe dönük sağlıklı analizlerin yapılması ancak istatistiklerin belli kurumlar tarafından düzenli bir şekilde tutulmasına bağlıdır. Bu yolla sorunla ilgili net stratejiler ortaya konulup sorunla daha etkin mücadele edilebileceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Adak, N. (2000). *Değişen Toplumda Değişen Aile*. Siyasal Yayınevi.
- Amerikan Psikiyatri Birliği. (2001). *Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması El Kitabı*. Yeniden Gözden Geçirilmiş Dördüncü Baskı. (DSM- IV- TR). Amerikan Psikiyatri Birliği Washington DC, 2000'den (Çev: Köroğlu E.). Hekimler Yayın Birliği.
- Ankara Barosu Kadın Hakları Merkezi. (2008). İnsanlığın Namus Lekesi: Töre Cinayetleri. *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl 66, Sayı 4, 17-19.
- Avdibegovic, E., Sinanovic, O. (2006). Consequences of Domestic Violence on Women's Mental Health in Bosnia and Herzegovina. *Croatian Medical Journal*, 47(5), 730-741.
- Birleşmiş Milletler. (1979). *Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi (CEDAW)*. http://www.unicef.org/turkey/cedaw/_gi18.html
- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu. (1993). *Kadınlara Karşı Şiddetin Tasfiye Edilmesine Dair Bildirisi*. http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/sozlesmeler/coktarafli-soz/bm/bm_19.pdf
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative research journal*, 9(2), 27-40.
- Caputi, J., Russell, D. E. H. (1990). Femicide: Speaking the Unspeakable. *Ms. Magazine* 1(2), 34-37.
- Cebeci, B. (2012, 18 Nisan). Konsomatris cinayetinden kıskançlık çıktı. *İhlas Haber Ajansı*. <https://www.ihb.com.tr/haber-konsomatris-cinayetinden-kiskanclik-cikti-223763/>
- Cumhuriyet. (2014, 3 Temmuz). Hamile yengesini öldürdü, iyi hal indirimi aldı. *Cumhuriyet Gazetesi*. <http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/89889/hamile-yengesini-oldurdu-iyi-hal-indirimi-aldi.html>

- Dawson, M., Gartner, R. (1998). Differences in the Characteristics of Intimate Femicides: The Role of Relationship State and Relationship Status. *Homicide Studies*, 2 (4), 378-399.
- Dillon, G., Hussain, R., Loxton, D., Rahman, S. (2013). Mental and Physical Health and Intimate Partner Violence against Women: A Review of the Literature. *International Journal of Family Medicine*: 1-15.
- Golding, J. M. (1999). Intimate partner violence as a risk factor for mental disorders: A meta-analysis. *Journal of Family Violence*, 14, 99-132. <http://dx.doi.org/10.1023/A:1022079418229>
- Habertürk. (2019, 27 Ağustos). Emine Bulut Kimdir? Emine Bulut Cinayeti Nasıl Gerçekleşti? *Habertürk*. <https://www.haberturk.com/emine-bulut-kimdir-emine-bulut-cinayeti-nasil-gerceklesti-emine-bulut-son-dakika-haberleri-2516872>
- <https://kadincinayetleri.org/>
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2009). *Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet*. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Kepenek, E. (2018, 7 Aralık). Şule Çet Cinayeti Kronolojisi. *Bağımsız İletişim Ağı*. <http://bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/203299-sule-cet-cinayeti-kronolojisi>
- Kibritoğlu, M. (2010, 21 Ekim). Mustafa Bayar, ablasını geneleve düşmesin diye koyun gibi kesmiş. *Milliyet*. <https://www.milliyet.com.tr/gundem/mustafa-bayar-ablasini-geneleve-dusmesin-diye-koyun-gibi-kesmis-1304276>
- Kolburan, G. (1998). *Eş öldürme Olgularında Sosyal, Kültürel ve Psikolojik Faktörler*. [Yayınlanmamış Doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı.
- Kolburan, Ş. G. (2017). Kadın Cinayetleri Konusunda Nedensel Bir Değerlendirme: Sahip Olma Güdüsü. *Adli Tıp Bülteni*, 22(3), 194-199.
- Krahé, B., Bieneck, S., Möller, I. (2005). Understanding gender and intimate partner violence from an international perspective. *Sex Roles*, 52, 807-827.
- Mertin, P., Mohr, P. B. (2000). Incidence and correlates of post-traumatic stress disorder in Australian victims of domestic violence. *Journal of Family Violence*, 15, 411-422.
- Nur, N. (2012). The effect of intimate partner violence on mental health status among women of reproductive ages: A population-based study in a Middle Anatolian City. *Journal of Interpersonal Violence*, 27: 3236-3251.
- Okyay, G. (2007). *Women victimization: In the case of family honor in Turkey*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- O’leary, Z. (2004). *The essential guide to doing research*. London: Sage Publications Ltd. s.177.
- Organization for Security and Co-Operation in Europe-Office for Democratic Institutions and Human Rights. (2009). *OSCE-ODIHR- Hate Crime Laws, A Practical Guide*. <http://www.osce.org/odihr/36426?download=true>.
- Özmenler, K. N. (2007). Travma sonrası stres bozukluğu ve akut stres bozukluğu. *Psikiyatri Temel Kitabı* (Ed.E.Köroğlu ve C.Güleç). 2.baskı. HYB Basım Yayın.
- Phillips, K., Rosen, G., Zoellner, L., Feeny, N. (2006). A Cross- cultural assessment of posttrauma reactions among Malaysian and us women reporting partner abuse. *Journal Family Violence*, 21: 259-262.

- Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
- Russell, D. E. H. (2008). Femicide: Politicizing the killing of females. *Strengthening Understanding of Femicide: Using Research to Galvanize Action and Accountability*. Washington DC. https://path.azureedge.net/media/documents/GVR_femicide_rpt.pdf
- Sabah. (2015, 15 Şubat). Özgecan'ın katili o vahşeti en ince detaylarına kadar böyle anlattı. *Sabah Gazetesi*. <https://www.sabah.com.tr/yasam/2015/02/15/ozgecanin-katili-o-vahseti-en-ince-detaylarina-kadar-boyle-anlatti>
- Sözcü. (2016, 5 Şubat). Gaziantep'te vahşet! 9 kişi katledildi. *Sözcü Gazetesi*. <http://www.sozcu.com.tr/2016/gundem/gaziantep-te-ikinci-katliam5-kisi-daha-olduruldu-1076311/>
- Sputnik Türkiye. (2019, 3 Mart). Kadın cinayetleri son 7 yılda yüzde 1400 arttı. *Sputnik Türkiye*. <https://tr.sputniknews.com/turkiye/201903081038085027-kadin-cinayetleri-son-7-yilda-yuzde-1400-artti/>
- Şen, A. (2011, 1 Mart). Mersin'de akıl almaz töre vahşeti. *Hürriyet*. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/mersinde-akil-almaz-tore-vahseti-17155565>
- Tahaoğlu, Ç. (2014, 9 ekim). Trans Çingene Gül öldürüldü. *Bağımsız İletişim Ağı*. <https://m.bianet.org/bianet/lgbti/159065-trans-cingene-gul-olduruldu>
- Taşdemir Afşar, S. (2016). Violence against women and femicides in Turkey. *European Journal of Multidisciplinary Studies*, 1(5), 70-80. <http://dx.doi.org/10.26417/ejms.v2i1.p70-80>
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2006). *Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan TBMM Araştırma Komisyonu Raporu*.
- Tezcan, M. (2000). *Türk Aile Antropolojisi*. İmge Kitabevi.
- Türk Ceza Kanunu. (2014). Beta Yayınları.
- Türkeli'nin Sesi. (2018, 22 Şubat). Dudu Çelik'in katili itiraf etti. *Türkeli'nin Sesi Gazetesi*. <http://www.turkelihaber.com/dudu-celik-in-katili-itiraf-etti/7129/>
- Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması. (2015). Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/KKSA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf>
- Uluocak, Ş., Gökulu, G., Bilir, O., Karacık, N. E., Özbay, D. (2014). *Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Ve Kadına Yönelik Şiddet*. Paradigma Akademi Yayınları.
- Uluslararası Af Örgütü. (2004). *Turkey: Women confronting family violence*. <http://www.amnesty.org/en/library/info/EUR44/013/2004>
- World Health Organization. (2002). *World Report on Violence and Health*. http://www5.who.int/violence_injury_prevention/download.cfm?id=0000000582
- World Health Organization. (2005). *WHO Multi-country Study on Women's Health and Domestic Violence against Women*. <http://www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/24159358X/en/>
- World Health Organization. (2012). *Understanding and addressing violence against women: femicide*. http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/77421/WHO_RHR_12.38_eng.pdf;jsessionid=095A881B40DA4E1E0914F1BDD3EEC571?sequence=1

-
- World Health Organization. (2013). *Violence against women: Global picture health response*. Geneva, Switzerland: Department of Reproductive Health and Research, World Health Organization. http://www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/VAW_infographic.pdf
- Yayak, A. (2015). *Göçmenlerin Ayrımcılık ve Kimlik Algılarının Nefret Suçları Kapsamında İncelenmesi*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.